

Inserati se sprejemajo in veljajo trisoptna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedijca na Stavem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liogovih ulicah št. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto

Volitve v mestni zbor.

Že drugi teden bomo imeli zopet dopolnilne volitve v mestni zbor ljubljanski. Mi ne smemo o njih pisati, kakor bi radi, ker naši bralci vedo, kako ostro pazi na nas okó državnega pravdnika. Kličemo pa ljubljanskim meščanom v spomin te-le že večkrat izrečene premisljike:

Ljubljanski volilci naj premislijo, da le naša narodna slovenska stranka je prava domača stranka neodvisnih meščanov. Nasprotna stranka se imenuje sicer tudi neodvisno, ustavoverno in liberalno, v resnici pa vemo, da obstoji večinoma iz ljudi, ki niso neodvisni, ampak morajo glasovati s tistim, ki jih je v službo vzel in jih plačuje. Pridružilo se je tem ljudem sicer tudi nekaj neodvisnih meščanov, ki so svoj rod zapustili, in ki jih imenujemo nemškutarje. Ker pa ta stranka odpadnikov vedno bolj gine in izumira, in ker se le z višjo pomočjo še nekoliko po konci držati zamore, zato je postala popolnem odvisna od gospodujoče stranke, kateri si ravno zaradi tega nikdar ne upa resno nasprotovati. Taki možje pa, ki ne smejo ali si ne upajo možko govoriti za ljudstvo, taki niso pripravni za ljudske zastopnike, zato jih ljubljanskim volilcem priporočati ne moremo. Priporočamo jim pa naše slovenske kandidate, kateri so vsi znani poštenjaki, in ki so že pri mnogih prilikah pokazali, da se ne bojijo nobene zamere, kedar se je treba potegniti za korist davkoplačevalcev.

Nadalje naj premislijo Ljubljanci, da Kranjska je slovenska dežela, da Ljubljana

sama je na Kranjskem, in ne na Nemškem. Če bi Nemci radi svoje ljudi v različne zборе spravili, potem naj jih volijo na Dunaji, na Tirolskem in na gornjem Štajarskem. Nam pa naj jih nikar ne ponujajo, ker imamo mi svojih možakov dovolj, ki so ravno tako učeni, kakor oni, za naš blagor pa še bolj vneti, ki govoré naš jezik in naše potrebe bolje poznajo, kot tuji gospodje. Mi smo že zadosti stari in pametni, ter ne potrebujemo nobenih jerobov. Mi bomo volili domače možé, katerim bolj zupamo in o katerih je prej pričakovati, da se bodo naših rev in nadlog vsak čas spominjali.

Vsem narodnim Ljubljancem pa polagamo na srcé, da je njih posebna dolžnost vestoriti za zmago naše stranke že zaradi tega, da bodo celi deželi lep izgled dali. Ljubljana je prvo mesto ne samo v deželi kranjski, ampak sploh na Slovenskem, in vse gleda na Ljubljano, kako se ona obnaša, in tako delajo potem tudi drugodi. Da je še toliko nemškutarije po deželi, da je po vseh malh mestih še toliko odpanikov, ki jih je sram slovenske matere, tega je kriva v veliki meri ravno Ljubljana. Ker vidijo, da je Ljubljana zaspana, da v Ljubljani še povsodi nemškutarija cvete, za to pa še po malh mestih tako delajo, ker mislijo, da je vse lepo in dobro, ker se v Ljubljani nahaja. Pokažite tedaj, Ljubljanci, da ste vrli in zvesti sinovi domovine, potem ste pridobili za domačo reč celo deželo, kajti dežela bo vaš izgled posnemala. Pokažite, da je Ljubljana vredna biti glavno mesto Kranjske dežele, in volite v metni zbor same poštene kranjske korenjake, katere vam mi na-

svetujemo, in kateri so bili izbrani 1. t. m. pri volilnem shodu v čitalnici, katerega se je udeležilo veliko število narodnih meščanov.

Ne pustite se slepariti z liberalnimi frazami. Vsak, kdor ima oči, lahko vidi, da je zmirom slabeje na svetu, odkar je začel brezverski liberalizem cveteti, odkar mož beseda nič več ne velja, in odkar poštenjaki stare korenine vedno bolj redki postajajo. Stara vera, stari cesar, stari denar, stara šega, staro poštenje, to je dosti še zmirom več vredno, ko vse novotarije, ki si jih ljudje izmišljujejo, odkar se je začel svet mešati in na glavo postavljati. Nekteri se štejejo za toliko modre in premetene, da menijo, da ni treba ne vere, ne duhovnikov; pa naši pradedi so bili bolj srečni, ko mi, niso videli take revščine v deželi, kakor mi, čeravno sedanjih novotarj in liberalizma niso poznali. In ravno pri nemškutarjih boste našli, da naj bolj zagovarjajo te novotarije, da hočejo vse prekucniti, kar se je našim prednikom prav in lepo zdelo, našo vero, naš jezik, naše navade. Zato nemškutarjev nikar ne volite!

Bodite trdni, in ne dajte se pregovoriti, in ne ostrašiti. Če vam ponujajo časen dobiček spomnite se, da vsi narodi odpadnike zaničujejo, in gotovo se boste ustrašili posnemati njihov zgled in zaradi časnega dobička prištevati se k izdajalcem domovine. Če vam žugajo vzeti zaslužek in bi res kdo kako škodo trpel za pravico, naj premisli, da nismo za to rojeni, da bi se radovali, dobro jedli in pili, ampak da pošteno živimo in Božjo voljo spolnu-

Krščanska dobrotljivost.

(Konec.)

Daljni red je red usmiljenih bratov, ustanovljen od sv. Janeza od križa; l. 1540 je ustanovil v Granadi bolnišnico, zbiral krog sebe vsakršne bolnike in ranjence in jih gojil in zdravil z največjo ljubeznijo in potrpežljivostjo. Španija čudila se je junaku krščanske ljubezni in vse trudilo se je skazovati mu največje spoštovanje in podpirati ga v bogoljubnem početju. Kmalo poznal je vse revčke po okraju in jih podpiral, ne samo telesno, ampak tudi duševno, jih tolažeč in opominjajoč, pa tudi svareč in grajajoč. Njegovi redovi razširjali so se po vsi Evropi, dasi z različnimi imeni: Hospitali, bratje krščanske ljubezni, družba gostoljubnosti, usmiljeni bratje itd.

Da vse druge take in enake redove preskočim, naj govorim le še nekoliko o oni dobrodejni napravi, ki se je razširila po vsem svetu, ki si je pridobila povsod najslavnejih zaslug, o ustanovitvi namreč usmiljenih sestrá. L. 1609 jel se je žrtvovati postrežbi bolnikov reven francoski duhoven, Vincencij Pavlanski. Njegovo ime se sveti v prvi vrsti med dobrot-

niki človeškega rodu, kateremu je daroval vse svoje bitje; koliko je storil za misijone, koliko za revne vjetnike na galejah, znano je vsemu svetu; a še bolj si je pridobil sloves z ustanovitvijo reda usmiljenih sestrá l. 1633. Vincencij bil je spovednik gospe Luize Marillac, vdove umrlega tajnika kraljice Marije Medci; on jo je spodbudil, da je že od l. 1629 potovala po vsi Francoski in preiskovala razne naprave ustanovljene od njega. Po teh pripravah izročil ji je vodstvo pobožnih devic, ki naj bi ostale nezaročene in naj bi se poglavito pečale s skrbjo za bolnike. Število devic se je kmalo povečalo in z dovoljenjem nadškofa pariškega nastala je l. 1633 družba usmiljenih sestrá, ki se je razširila še za časa življenja sv. Vincencija tje do Poljskega. A žalostni nasledek prekucije bil je že l. 1791, da je bil zatrt red, ki je štel tedaj že 425 bolnišnic in učilnic na Francoskem. Napoleon pa jih je na novo vpeljal in že leta 1816 so bile skrbele za 52.000 bolnikov in 56.000 otrok (kajti pečale so se tudi z odgojo otrok), leta 1827 pa že 145.000 bolnikov in 120.000 otrok.

Da so zdaj razširjene skoro po vsem svetu, je občno znano; le nemško močno cesarstvo

se je bilo ubogih nun prestrašilo in jih pahnilo iz njihovih posestev. A Bog jih ni zapustil; gostoljubnost, katero jim je odrekala domačija, ponudile so jim tuje dežele, posebno po deželah misijonov, kjer morejo nadaljevati svojo blago delavnost.

Toliko storila je sv. cerkev za blagor bolnikov; to so čudeži krščanske ljubezni! Naj še tu omenim, kako tudi krščanska dobrodelnost ni pozabila ubogih vjetnikov in sužnjev, posebno o onih časih, ko so še mnogo imeli pretrpeti, ko je bilo njihovo stanje najnesrečnejše. V tem obziru posebno se odlikuje red Trinitarcev, ki so glavno odkupovali sužnje iz rok Saracenov; vjetnikom na galejah bil je pravi oče sv. Vicencij Pavlanski; za vjetnike po jetnišnicah skrbele so posebno sestre sv. Jožefa in bratje kerščanskih šol.

Skušali smo s tem sestavkom podati nekatere črtice iz zgodovine krščanske ljubezni. Res le črtice! Ne pregleda, če ne, bili bi morali opomniti še nezmerno mnogo naprav, nezmerno mnogo oseb in vse naše delo sestavljeno bi bilo iz samih imen; ne zgodovine, kajti primanjkovalo bi nam zmožnosti in prostora, ko bi hotli vse dopovedati, kar je dobrotnost sto-

jemo pri vsaki priliki, in tudi pri volitvah s tem, da poštene možake volimo.

Take možake vam nasvetuje narodna stranka, zato volite narodne, slovenske kandidate. Mi ne rečemo, da nasprotni kandidati niso poštenu po svojih nazorih, pa oni niso naše misli; kar se nam prav in pošteno zdi, to se njim zdi dostokrat neumno in preterano. Kakor se olje in voda nikoli zmešati ne dasta, ampak se olje vedno od vode loči, tako se naše misli zediniti ne dajo; kar je nam dobro, je njim slabo, kar je nam pametno, je njim neumno. Svoji k svojim! Od trnja ne pričakujte, da bo smo kve rodilo, in od nemškutarja ne pričakujte, da se bo za slovensko ljudstvo potegoval, zato zaupajte le našim možem, in volite naše slovenske kandidate!

Tretji volilni razred bo volil dne 12. aprila, in sicer so naši kandidatje ti-le možje:

Dr. Karol Bleiweis, Franc Goršič, Franc Peterca, Vaso Petričič in France Potočnik.

Prvi volilni razred bo volil dne 15. aprila, naši kandidatje pa so:

Franc Bučar, Miha Pakič in Jožef Strzelba.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. aprila.

Avstrijske dežele.

General Ignatijev je komaj z Dunaja odšel v Petrograd, in že se za trdno govori, da se prihodnji teden zopet povrne na Dunaj. O namenu njegovem se prav zanesljivo ni nič ne vé. Toliko je pa gotovo, da ni prišel na Dunaj pretresat mirovni pogojev, katerih Rusija nikakor neče premeniti, ampak hotel je le zvedeti, česa se je Rusiji od Avstrije nadejati, to se pravi, kaj Avstrija prav za prav smatra za svoje koristi. Grof Andrassy neki odločno zahteva, da se meje nove kneževine Bulgarske ne smejo raztegniti do egejskega morja, na zahodu pa da se imajo raztezati med Branjo in Rodopskimi gorami. General Ignatijev pa je boje rekel, da car Aleksander ne more dosti odjenjati, ker se mora ozirati na voljo naroda ruskega in zmagosne svoje vojne, kakor tudi njenega

rila v krščanstvu, naštetih vse žrtve, ktere je položila na altar ljubezni. Le črtice naj bodo; a že one govore nam jasno. Da, krščanstvo je doseglo vzor ljubezni do bližnjega, kolikor ga je moč doseči umrljivemu človeku. Čim bolj je ono predrlo v srca ljudstev, čim bolj je prevzelo vse njihovo mišljenje in djanje, tim bolj cvetele so naprave, ki so bile v pomoč vsakoršnim trpinom. Zato je srednji vek toliko lepil naprav vstanovil, ktere je novi čas, sovražen krščanskim nazorom požrl. Pa tudi dandanes, odkar se zopet dviguje krščanska zavest med ljudstvi, na novo cvete cerkvena vednost in umetnost, raste ljubezen do rimskega prestola in vzajemna ljubav med ljudstvom in duhovščino, odkar se zopet trudi ves krščanski svet, da bi si na novo pridobil čiste, prave nazore očetovske vere, seveda ne zametujoč dobrih pridobitkov sedanjega časa, od tedaj tudi vnovič cvete krščanska ljubezen. Povsod beremo o napravi novih dobrotnih vstanov, o velikih darovih za misijonsko delavnost, o razširjevanji društev sv. Vincencija itd. Da „haec est victoria, quae vincit mundum, fides nostra“, „to je zmaga, ki premaga svet, naša vera.“ Dokler bo cvetelo krščanstvo, bo njegov najlepši sad krščanska dobrotljivost!

najvišjega poveljnika velikega kneza Nikolaja. Temu nasproti je pa tudi Andrassy neki rekel, da je Avstrija v enakih okoliščinah, ker ne sme prezirati razkačenosti madjarske. Poročalo se je, da je bil grof Beust nemudoma iz Angleškega poklican na Dunaj, kar se pa ne potrdi. Pač pa je poročnik avstrijski v Carigradu, grof Zichy odšel na Dunaj. Vradni listi dunajski, ki so še nedavno svarili pred vojsko z Rusijo, so vsled Salisburysve okrožnice naenkrat začeli priporočati zvezo z Anglijo. Že večkrat smo opomnili in navedli tudi vzroke za to, da bi bila taka zveza Avstrije z Anglijo proti Rusiji za nas največji nevarnost, zato se za trdno nadejamo, da bodo to nevarnost spoznali tudi merodajni krogi in nas pred britko vojsko z Rusijo obvarovali.

Državni zbor bode le še nekaj dni deloval, potem pa se razide na velikonočne počitnice, ter bode začel pogodbo med Cislom in Translo obravnavati še le pozneje. Skoraj gotovo bode zopet treba pamesečnega podaljšanja dosedanjih razmer, ker ni verjetno, da bi zbor v par tednih dognal, kar v večih mesecih ni mogel.

Poljski listi vedno prinašajo vznemirnovalna naznanila o zbiranju ruske vojske ob mejah avstrijskih. Ruski poročnik Novikov se je zarad tega pri avstrijski vladi pritožil. Iz Berlina se piše „Vaterlandu“, da ravno poljsko vprašanje bi bilo pogubno za Avstrijo, ker bi dalo nemškemu cesarju priliko proti Avstriji stopiti na noge in pomagati Rusom.

Iz Černovic v Bukovini se nam poroča, da tam nepretrgano izdelujejo nove šance ali nasipe, da bodo zamogli deželo braniti, če bi se pričela avstrijsko-ruska vojska. Pa upajmo, da do take vojske v Avstriji ne bode prišlo.

Ogerska zbornica nadaljuje obravnavo o državnem proračunu, pa ne more strpeti, da bi se med tem ne vtikala tudi v vnanje razmere. Tako je n. pr. baron Bauhidy vlado vprašal, kaj da misli storiti za varstvo cele skupnine dežele rumunske.

Vnanje države.

Ruski najvišji poveljnik, knez Nikolaj, je s Turčijo boje sklenil vdarno in odbojno zvezo, vsled ktere so angleške ladije dobile od vlade neki povelje, da naj svoj posel v marmarskem pomorju hitro izvrše. — Gladstone je včeraj nameraval vlado vprašati, je li to res, da neče obravnavati preliminarne konferencije in zakaj da ne. — „Standard“ naznanja, da je vlada sklenila edinburškega vojvoda nemudoma poklicati iz sredozemskega morja. Kanalsko brodovje neki odide v grško ladžišče Pirej. — Granvilleu in Hartingtonu se je te dni poklonila deputacija 120 liberalnih društev, ki oporekajo proti sklicevanju rezerv in proti vojski. Granville in Hartington sta obljubila vse storiti, da odvrneta vojsko. Politiko Salisburysve sta deloma pripoznavala, deloma pa grajala, ker razteguje koristi angleške in manjša upanje do kongresa. Anglija bi v vojski z Rusijo le mnogo zgubila.

Vstajniki na Kreti so Turke z otoka prepodili in so le še pomorska mesta Kamea, Heraklion, Rethymno in Kastelli Kissami v turških rokah.

Nemški cesar je te dni nekoliko za prehlajenjem bolehal, pa mu je že odleglo. Tudi Bismark se neki ne počuti kaj dobro in že komaj čaka, da bi zamogel iz Berlina odriniti, kar je en dokaz več, da si od kongresa prav nič dobrega ne obeta. — Nemški poročnik Keudell se bode moral neki umakniti pl. Radovicu, ki je mirnejšega vedenja od njega

ter katoličan, kar bode morda pomagalo, da se obravnave med rimsko stolico in poročnikom nemškim zarad katoliških prebivalcev na Nemškem zopet prično in doženo.

Papež vsaki dan sprejemajo obiskovalce. —

Italijanska zbornica je sprejela kupčijsko pogodbo s Francijo. — Novo ministerstvo je proglasilo prav pohleven program ter tudi izreklo, da prijateljstva z Avstrijo neče krušiti, ampak ga še vtrjevati.

Španjska hoče od vzhodnega vprašanja tudi imeti svoj dobiček in namerava to priliko porabiti, da bi pridobila Marokansko cesarstvo. Anglija bi pač k temu nič ne rekla, če ji le Španji nasproti Gibraltarja prepusti kako trdnjavo, Francija pa bi zarad Algerije to težko mirno trpela.

V Rumunski zbornici sta Ghika in Stourdza poročala o vspehu svojega popotovanja. Angleška vlada jima je neki prigovarjala, da naj ostane Rumunija glede Besarabije stanovitna, na Dunaju pa so jima rekli, da bode to reč rešil evropski kongres. — Iz Bukarešta poroča „Pol. Cor.“ da ste dve ruski krdeli dobili povelje iz Bulgarije pomakniti se proti Donavi in zasesti Rumunijo, kjer hoče rusko vojno poveljništvo oklicati obležni stan.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 2. aprila. (K rta še v preiskavo!) Ko sem bral v knjigah in časnikih o krtu, kako da je nedolžen, in ne le nedolžen in pošten, ampak še celo velik dobrotnik kmetijstvu, ker v zemlji pridno in marljivo rije, ter lovi in žre vsakovrstne mrčese, kateri bi spodjedali korenine rastlin in tako včinili mnogo škode kmetijstvu, in da krt ne žre nikacih rastlin ter se jih še ne dotakuje itd., začel sem misliti, kako je neki to, da nekteri vidijo in spoznajo tolikanj koristi krtovih? Jaz pa ne vidim in ne najdem tega, ampak ravno nasprotno. Tam kjer krt naj marljivejši rije ter mnogo krtin kopiči, in naj pridnejši lovi miši, mramorje, črve in druge mrčese, nahajam najbolj pičle in borne pridelke, ter skoraj največ omenjenih škodljivih mrčesov, in to kljubu najmarljivejšemu in veliko let trajajočemu krtovemu delu in trudu.

Da bi se pa temeljito prepričal in vidil z lastnimi očmi, kaj je res, in kaj ni resnica, ali se motim ali ne, začel sem krta opazovati na vse kriplje, kaj dela in kaj žre, iz kacega nagiba v zemlji nareja velike rove ali cevi na vse strani ter kopiči vrh zemlje neštevilno kopic ali krtin, večjih in manjših, tudi podolgastih. V začetku sem po naključji pregнал kako miš, mramorja ali drugo žival, ter sem vidil in opazil, da so se večidel vselej v krtinje ali vsaj v rahlo zemljo zarile, le malo katerikrat se je poskušala katera žival zariti v celino, večina živali pa, če niso s silo preganjane, si poiščejo za zakotje le rahle zemlje ali krtin in krtovih rovi itd.

Pri tem opazovanji sem se do dobrega prepričal, da krt rije v zemlji velike cevi ali rovi in kopiči vrh zemlje mnogo krtin zato, da si vanje izvabi, zapelja v jame in tam redi obilo število raznih mrčesov, od katerih mesa se živi, kakor n. pr. pajk tudi zato prede in tka pajčevine, da v nje lovi muhe in mušice, od katerih se hrani. To je njihov prirojeni nagon, po katerem se pajk preskrbljuje z živem. Ravno tako krt le iz tega prirojenega nagiba rije in dela mnogo cevi in krtin na vse strani, da si na ta način hrano ali živež dobiva. Razloček med krtovim in pajkovim

iovom je le ta, da muhe, ktere pajk v pajčevino vjame, pocrkajo gladu, živali, katere pa krt v svoje jame nalovi, ne poginejo, razven kar jih krt sam pohrusta, ampak se tam prav dobro počutijo in žro korenine rastlin, do katerih si z labkoma prerijejo, ker jim je krt pot naredil in zemljo dobro prerahljal.

Na dalje sem se pri tem opazovanji tudi še prepričal, da so miši, bramori in druge živalice najbolj preseljujejo v krtovo deželo ponoči, in to zlasti takrat, kadar je mladi zarod razpuščen, da se mora živeti in delati sam na svoje roke. Če tedaj krt res rastlin ne žre, pita pa ž njimi tako rekoč tiste živali, od katerih mesa se redi, in to meso dotičnega posestnika veliko dražje stane, kakor če bi krt sam rastline žrl.

Dalje dela škodo tudi s tem, da s svojim kopanjem veliko setve poruže, podsuje in uniči, ter več bilk poškoduje, v katerih se žužki, mušice, žitni mrčesi in tudi črvi zaplode, in rastlinam rast vstavljajo ali jih pa še celo posuše; na ta način senožeti in polje veliko škodo trpe in včasih ravno zaradi tega skoraj nič ne obrodé. Krt pa tudi zelo nagaja na brežnih senožetih pri razpeljevanji vode, ker se voda po krtovih rovih ali cevih brez koristi naprej odteka, kar sam skušam nalastni senožeti, kjer imam s krtom večer prepir. Jaz napeljujem vodo na vrh senožeti, in po svojem načrtu, krt mi jo pa vzame v zemljo, da po njegovih cevih naprej teče ter na spodnjem kraju senožeti na dan priteče.

Tako sem na kratko opisal krta in njegova dela, kakor sem ga opazoval z lastnimi očmi in se prepričal, da kdor si želi krtov na svoje zemljišče, si želi tudi škodljivih mrčesov. Ko bi znal bolje pisati, bi lahko veliko več in izvrstneje popisal krta, ker pa nisem izvrsten pisavec, naj to zadostuje drugim v prevdarek, posebno častitim gospodom naravoznancem, da bodo omenjene reči natančneje opazovali. I. R. P.

Iz Novomeške okolice 4. aprila. (Čitalnične zabave.) Dasiravno je že dober teden, od kar ste se v naši čitalnici dve igri predstavljale, vendar mislimo, da ne bo neprilčno in napačno, ako danes nekoliko besed o njih spregovorimo! Predstavljale ste se namreč 24. marcija v našem narodnem domu igri: „Pokojni moj“ in „Uskok“. S predstavljenjem smo bili v obče zadovoljni. Kar se slovenščine tiče, govorili so pri tej igri igralci dosti boljše nego pri zadnji; v tem obziru je narveč storil g. trgovski pomočnik Brilej, ki je ta dan tudi prvič na oder stopil. On vam je tako lepo slovenščino govoril, da smo se vsi čudili in tudi nasprotnikom je moral nehote vžgati ljuhezen do našega jezika. Tudi sicer je prav dobro igral, zato ga prosimo, naj v občno zadovoljnost še večkrat na našem odru nastopi. Pri prvi igri spoznali smo tudi dobro moč v gospodičnej Seidlnovi, ki je tudi ta pot prvič nastopila. Pokazala je spretnost in lep talent za oder! Naj se le uri in vadi, in sčasoma postane izvrstna moč naše čitalnice. O gospej Šulčevej, o. g. Kalčiču in g. Rohrmanu nam ni treba nič omenjati, vsaj smo imeli že večkrat priložnost, jih v Vašem cenjenem listu zaradi izvrstnega vedenja na odru pohvaliti, kar zaslužijo tudi danes. Gospod Mejač, dasiravno še mlada moč, se je prav spretno na odru sukaj in tudi svojo nalogo prav dobro izvršil. Gospod Pleničar je nam dobro naslikal bilježnika, peropraska; sosebeno je pa mnogo smeha vzročil, ker je v svojem vedenji posnemal nekega tukaj sploh znanega moža. Le to nas je motilo, ker je šepetalec malo preglasno šepetal. Nekega igralca

pa skoraj nismo nič razumeli, tudi naj ne govori, kakor pridigar, kadar misli zopet na oder stopiti. Sploh pa je bila dvorana kljub slabemu vremenu čisto napolnjena tudi iz nasprotnega nam tabora jih je bilo mnogo sim prišlo!

Ta post mislijo še eno igro predstavljati; tudi o tej igri hočemo Vam o svojem času poročiti!

Zadnji dopis iz našega mestica v Vašem cenjenem listu je mnogo senzacije izročil. Ne samo mi se strinjamo z istim dopisom, ki govori, kako se švabščina goji v naši čitalnici, ampak tudi mnogi odličnih meščanov! Dobro vemo, da ni bil namen tistih vrstic koga razžaliti, še manj pa čitalnico našo v slabo ime spraviti. (Gotovo ne. Vred.) Tudi mi ne moremo tajiti, da se nekateri gospodje mnogo za našo čitalnico trudijo. Vediti pa morajo isti gospodje, da srce vsacega pravega rodoljuba globoko žali, ako vidi, kako se v naši čitalnici spoštuje blažena tujščina. Preverjeni smo, da bo čitalnični odbor že skrbel, da se ta madež odpravi. To je gotovo prvi pogoj k narodnemu razvitku!

Rodoljub.

Domače novice.

V Ljubljani, 6. aprila.

(Podob papeža Leona XIII) ima na izbiro knjigarua O. Klerrove vdove. Hölzlno oljnotis se dobiva brez okvira na platnu razpet v natorni velikosti po 5 gld.; manjše oljnate podobe na platnu razpete po 2 gld. 20 kr.; manjše fotografije po 10 kr., kabinetni format po 30 kr., barvane podobice po 5 kr. in manjše po 2 kr., s špicami po 6. kr. jeklorez pa po 8. kr.

(Na podobo Leona XIII). naznanjeno v današnjem inseratu, opozorujemo bralce. Izdelana je v Hölzlnozem zavodu na Dunaju v natorni velikosti in v oljnatih barvah po obrisu kterega mu je poslal neki slikar iz R. ma. Kardinal in nadškof, dunajski Kučker, so videvši to podobo ne le pripoznali, da je sv. očetures prav podobna, ampak jo tudi pohvalili zaradi njene umetne in krasno izvršene sestave.

(Oklic in vabilo). Cecilijino društvo, čigar namen je: povziga in pospešek kat. cerkvene glasbe v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkv. določb in ukazov, izbrala si je k dosegu tega namena med drugimi posredki tudi priporočanje, naznovanje, razširjanje v cerkv. duhu zloženih kompozicij in podučnih muzikalnih ter liturgičnih spisov. Spisala se je in tiska se že knjižica: „Cerkv. glasba, kakšna je in kakšna bi morala biti“, ktera je namenjena društvu. udom kot brezplačno darilo in ktera utegne do Velike noči že v njihovih rokah biti. Pa to ni zadosti. Pri občnem zboru meseca junija l. 1877 razodevala se je želja, naj bi se ustanovil časnik, ki bi pospeševal društvene namene s spisi in muzikalnimi prilogami. Ta želja ima se kmalu polniti in z mesecem majnikom na svitlo priti 1 številka „Cerkvenega glasbenik-a“. „Cerkveni glasbenik“ bode izhajal po enkrat na mesec ter donášal v veliki osmerki 8 strani teksta in 4 strani muzikalij. Obravnaval bode vse, kar spada v okrožje cerkvene glasbe: posamezne dele katol. službe božje, mašo, litanijo i. dr. zgodovino cerkv. glasbe, životopise cerkv. skladateljev raznih vekov, rabo orgelj. Poročal bode o stanji in napredku naše orgljarske šole in cerkv. glasbe v posameznih cerkvah naše in družih škij; tudi bode dajal lahke, praktične in vendar dobre muzikalne priloge. Nočemo veliko obetati; čas sam bode nas učil, kaj „Cerkv. glasbenik“ spolniti hoče in spolniti

more. — Prosimo pa vse prijatelje cerkv. glasbe, posebno čč. gg. duhovnike, gg. učitelje in organiste, kateri ji hočejo in morajo pomagati, da se zapuščena reva bliža svojem idealu, podpore z obilno lastno naročbo, nabiranjem naročnikov in mnogim dopisovanjem, — kajti le potem je obstanek in razvitek „Cerkvenega glasbenik-a“ mogoč. Naročnina bode „Cerkv. glasbeniku“ za leto 1878 le 1 for. 50. za ude „Cecil. društva“ celo l. 1 for. in pošilja naj se č. g. Žigu Bohinc-u knezoškof. tajniku ter blagajniku „Cecil. društva“. — Naj bi to gotovo koristno podvzetje našlo vsestranske podpore! Pomozi Bog. in sv. Cecilija!

Odbor

„Cecilijinega društva“ v Ljubljani.

(Iz deželnega odbora 30. dne t. m.) Od dalo se je 16 sirotinskih ustav po 48, 50, 52 in 54 goldinarjev, za katere se je oglasilo 261 prošnjikov iz vse dežele v starosti od 6. do 15. leta. — Deželni odbor je pritrtil predlogu pomnoženega krajnega šolskega sveta, da se učitelj Franc Muhič iz Vrha definitivno postavi v službo 2. učitelja na trirazredni ljudski šoli v Šent-Jernej. — Sklenilo se je, oddati vodstvo nemškega gledišča za sezono 1878/9 podvzetniku E. Ludwigu iz Iglave. — Služba sekundarija v deželni bolnišnici se razpiše z natečajem do 15. aprila.

(Deželna komisija za konjerejo na Kranjskem) bo zopet nekoliko žebcev kupila. C. kr. deželna vlada vabi tedaj naše domače konjerejce, naj se zdaji čas do konca tega meseca oglasijo pri imenovani komisiji, če imajo na prodaj za pleme pripravnih žebcev in naj jej povedo ceno. Kupijo se pa le žebci, ki so najmanj 3 leta, pa ne čez 7 let stari, pa imajo sicer za pleme potrebne lastnosti.

(Valvazorja) prišel je te dni na svitlo 30. t. j. V. knjige 3. snopič, ki nadaljuje razpravo o prvotnih prebivalcih dežele kranjske.

(Filharmonični družbi) je državni peslanec Hočevar podaril 300 gld.

(Nemškutarški kandidati) za mestne volitve so: v I razredu gg. Deberlet, dr. Pfefferer, dr. Suppan; v II. razredu gg. vitez Anton Gariboldi, Raimund Pirker, inženir Ziegler; v III. razredu gg. Albin Ahčin, ključar, Otomar Bamberg, Franc Debevec, klobučar na Starem trgu, Janez Mathian, mizar na dunajski cesti pa Nikolaj Rudholzer, urar.

Razne reči.

— Za cerkev v Roverii v Istri so cesar podarili 300 gld., za popravo kapele v Račici, okraju Buzetskem 100 gld., za grško vzhodno cerkev v Rogulji, okraju Gradiškanskem pa 400 gld.

— Vročinska bolezen silno razsaja med turškimi vojaki. V Carigradu je kakih 50000 bolnikov, za ktere imajo po bolnišnicah tako malo prostora, da morajo po trije vojaki ležati na eni postelji.

— Prestopi k katoliški cerkvi se na Angleškem čedalje bolj množe. Nedavno sta v Brightonu prestopila dva angleška duhovna z mnogimi neduhovniki, med kterimi je tudi slavni angleški cerkveni pisatelj Charles Walker, in v Oxfordu je sprejelo 7 udov tamšnjega vseučilišča vero katoliško.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem imenovani so: G. Janez Rihteršič, zač. učitelj v Černučah pri Ljubljani za stal. učitelja v Dobernučah, g. France Ribnikar poprej začasno, sedaj stalno v Lescah; gđc. Amalija Klančar poprej zač., sedaj stalno v Rudolfovem. Sprašana učit. kand. gđc. Neža

Drol je v Čatežu zač. učiteljica in gdč. Kristina Demscher pomožna učiteljica v Starem trgu pri Ložu.

Na Štajarskem. G. M. Zorman (iz Male Nedelje) učitelj v Jurklošter; g. Anton Žagar (od sv. Petra) podučitelj v Petrovče; g. Jos. Pučnik (iz Loč) suplent v Vitanje; gdč. J. Triler (lj. učit. kand.) podučiteljica v Konjice. **Nadučitelj je postal g. Jan. Kucuvan v Žavcu, g. Martin Kompost v Celnici; učitelj je imenovan g. Leopold Čebul v Arnivasi, g. Franc Golob pri sv. Trojici. Službeno doklado dobijo g. Boštjančič pri sv. Juriju na Šavnici; g. Karl Sorko v št. Ilju in g. Simončič v Cmurku. Vdovi Marija Köchl in Liza Postružnik dobite penzije in odgojitevske doneske za otroke.**

— **Hrvatski učitelji bodo napravili v letošnjih počitnicah svojo III. občno skupščino** spojeno z izložbo učil v Oseku. Zagrebački mestni odbor je dovolil v ta namen 200 gl. podpore. —

— **J. Erlachov varni velociped.** Sedanji vek se odlikuje z raznimi iznajdbami, pri katerih se zlasti gleda na to, da so praktične in koristne. Med temi iznajdbami je tudi od J. Erlacha, mašinista v Korpiču pri Belaku, izdelani in popravljeni velociped, od njega varni velociped imenovan, ker ima pred vsemi dose-danjimi enakimi izdelki to prednost, da se z njim popolno varno, zložno in hitro vozi. Erlachov velociped ima namreč tri kolesa; prvi dve manjši imate krivine, s katerimi se voziček lahko obrne, kamor koli hoče; zadnje večje kolo pa se vrti s stopali, ktera na vozičku sedeč človek zaporedno pritiska, in velociped dalje poganja. Izurjen človek s tem vozičkom v eni uri na dobri cesti pride dve milj daleč. Dosedanji dveokolesni velocipedi, ki so bili za vožnjo jako nevarni, se bodo vsled te nove iznajdbe gotovo odstranili. J. Erlach, ki že slovi tudi po svojih prešah za žagine zobe, je pridobil za svojo novo iznajdbo v raznih deželah že patente, in želimo mu, da bi se mu ta iznajdba, s katero se trudi skozi 20 let, tudi dobro izplačala s tem, da bi prav veliko teh vozičkov prodal.

— **Prav huda bolezen** že skoraj dva meseca v vrhniški okolici napada konje, goveda in prešiče in spada v vrsto tiste bolezni, ki se imenuje črm (vrančni prisad), in se vrže zdaj na čeva, zdaj na pluča, pa tudi na vnanjo kožo. Če ni hitre pomoči, je bolezen prav trdovratna.

— **Slovensko politično društvo „Sloga“** napravi jutri 7. t. m. ob dveh popoldne javen občen zbor v Kobaridu, čigar edina točka je adresa vdanosti presvitlemu cesarju, s katero hočejo navdušeno razodeti Goriški Slovenci, da so kolikor ponosni Slovenci toliko in zvesti Avstrijci.

— **Slabo razumljenje.** Zdravnik: „No, kako pa je vašemu možu?“ Žena: „I tako, bo že za silo. S tistimi rečmi pa je bila res težava, tri je požrl žive, a druge tri morala sem mu speči.“ „Ktere tri reči?“ vpraša začuden zdravnik. „I tiste, kako se že pravi, — pijavke, ktere ste mu bili zapisali.“

Umrli so:

29. marca do 3. aprila: Franca Kavčič, čevlj. o. 1 $\frac{1}{2}$ l. za božjastjo. Karl Röger, kupčev. o. 3 m., vsled slabosti. Marija Praprotnik, čevlj. o. 2 $\frac{1}{2}$ l., za vnetico vratu. Ana Joras, posestn. v 61 l., za prsno vodenico. Jožef Zajc, gost. o. 3 l., za vodeno glavo. Anton Pevec, zaseb. otrok 3 l., za škrofeljni. Marian Stare, sodnij-

skega adjunkta o. 1 $\frac{1}{2}$ l., za vnetico vratu. Sebastijan Rogl, zdravnik in mrtvaški ogleda. 79 l., za mrtudom. Johana Zajc, zasebn. o. 7 $\frac{1}{2}$ m., za božjastjo. Pavlina Sterniša, pol. o. 3 $\frac{3}{4}$ l., za jetiko. Marija Pavlina Perko, zaseb. o. 15 m., za vtriplj. pljuč. Anton Regali, miz. o., 3 m., za božjastjo. N. Jančar, del. o. v sili krščen, za vodeno glavo. Helena Renarth, zaseb. v 65 l., za vtriplj. srca. Janez Ravnkar, del. o. 1 l., za božjastjo.

Poslanica. *)

Občinsko predstojništvo si šteje v dolžnost priobčiti iz zapisnika občinskega odbora, dne 21. marca t. l., da je napačno in neresnično, kar je Nikolaj Jamnik v poslanem „Slov. Narodu“ šte. 49 in 58 o g. fajmoštru Peharcu pisal.

Občinski odbor se je enoglasno o tej zadevi tako-le izrekel: Pri nas nihče ne ve o nobenih zdražbah g. fajm. Peharca, le Nikolaj Jamnik bi jih delal, če bi se kdo zanj zmenil. Kar je pa on zoper g. fajmoštra Peharca govoril in pisaril, ni drugega kakor neka zagrižena mržnja zoper gospoda, kterega obče lju bimo, in o kterem le to želimo, da bi ga tudi vselej radi ubogali, kar bi bilo nam, in gotovo tudi Nikolaju koristno.

Županija v Medvodah dne 1. aprila 1878.

Jur Cvajner, župan.

Mart. Košenina l. r., svetovalec.

Jakob Kos l. r.

Blaž Mrak l. r.

*) Za spise pod tem naslovom vredništvo ne sprejema nobene odgovornosti. Vred.

Telegrafične denarne cene 5. aprila.

Papirna renta 60.40 — Sreberna renta 64.50 — Zlatarenta 72.10. — 1860letno državno posojilo 110.25 Bankine akcije 788 — Kreditne akcije 208.25 — London 122.25 — Srebro 106.80. — Čes. kr. cekini 5.76. — 20 frankov 9.78.

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gl. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

knjigarna in prodalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

(1)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, kterim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3 $\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranju		V Sodražici		V Mariboru		V Ptujju		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter mernik)	9	78	10	24	10	40	10	78	9	80	8	60	8	90	9	31	8	90
	3	—	3	54	3	20	3	30	2	82	2	64	2	73	2	97	2	73
Reži (hektoliter mernik)	6	50	7	—	6	50	—	—	6	60	6	—	6	50	6	32	7	—
	2	—	2	15	2	—	—	—	2	97	1	85	2	—	1	92	2	15
Ječmena (hektoliter mernik)	5	85	6	50	5	85	6	50	6	30	5	50	5	40	6	50	5	20
	1	80	2	—	1	80	2	—	1	91	1	70	1	55	2	—	1	16
Ajde (hektoliter mernik)	6	8	6	16	6	50	60	50	8	—	6	90	4	17	6	28	7	40
	1	90	1	83	2	20	2	—	2	46	2	12	1	26	1	96	2	30
Prosa (hektoliter mernik)	6	50	6	50	7	15	6	20	6	30	6	—	7	80	4	46	7	60
	2	—	2	—	2	—	1	90	1	94	1	85	2	40	1	86	2	36
Turšice (hektoliter mernik)	7	40	7	48	5	52	7	82	6	40	6	10	6	60	5	72	6	40
	2	25	2	24	1	70	2	40	1	97	1	88	2	53	1	67	1	97
Ovsa (hektoliter mernik)	3	58	3	57	3	57	4	20	3	60	3	40	3	25	3	12	3	20
	1	10	1	10	1	10	1	30	1	10	1	6	1	—	—	95	1	—

Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu je izdala in založila:

Ant. Martin Slomška

Zbrani spisi.

Druga knjiga: (4)

Basni, prilike in povesti.

Zbral in uredil M. Lendovšek, katehet v Ptujju.

Cena brošure iztis 1 gl. 20 kr., trdo vezan 1 gid. 30 kr.

Prva knjiga te zbirke: *A. M. Slomškove Pesmi* se tudi še dobiva brošuram iztis po 90 kr., trdo vezan po 1 gid.

V založbi tiskarnice družbe sv. Mohora se še dobi:

Anton Janežičev slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljene in pomnožene natis. Broširan gid. 2.20 kr. trdo vezan gid. 2.50 kr.

Naročila sprejemajo vse bukvarnice. V Ljubljani Bamberg & Kleinmayer in M. Gerber. V Terstu F. H. Schimpff. V Gorici Wokulat. V Mariboru A. Ferline. V Celji J. Geiger. V Ptujem W. Blanke. V Radgoni J. Weitzinger. V Novomestu C. Tandler. V Gradcu Leuschner & Lubensky in U. Moser.

Kdor pa znesek franko pošlje tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovec (najceneje po nakaznici „Postanweisung“, dobi tudi knjigo franko poslano.

Umetne zobe

in

celo zobovje

vstavlja brez bolečin, in ne da bi bilo treba korenine izpuliti, in vsakovrstne zobne operacije izvršuje tako, da človeka ne boli,

mamlječ s prijetnim gazom

(Lustgas-Narkose)

Anton Paichel,

zobni zdravnik

(3)

pri Hradeckovem mostu v I. nadstropji.

Krompirja

želi kupiti **Jože Levec** na št. peterskem predmestji. (3)